

Les eunes Barres

11 de setembre de 1972

INTRODUCCIÓ

Aquest fullet apareix a les vigílies de l'ONZE DE SETEMBRE amb la intenció de recordar alguns dels fets cabdals de la història dels Països Catalans, especialment referits a Catalunya, perquè ens ajudin a prendre consciència de la situació actual del nostre poble i per urgir la necessitat de lluitar per acabar amb l'opressió que patim els sectors populars catalans, tant en la nostra condició de treballadors com en la de catalans.

ELS PAÏSOS CATALANS, UNA NACIÓ LLIURE

Els Països Catalans (Catalunya, el País Valencià i les Illes) eren uns països sobirans fins ésser derrotats en l'anomenada Guerra de Successió (1705-1714).

El matrimoni dels Reis Catòlics significà que, a partir del 1479, tots els territoris del que avui és l'Estat espanyol foren governats per un mateix rei, però aquest rei —que també ho era de Flandes, Portugal, de part d'Itàlia i de les Amèriques— havia de jurar respectar les constitucions i privilegis de cada un dels seus regnes per separat, és a dir, que el vinclle que unia els diferents reialmes era tan sols la persona del rei. Cada regne tenia les seves pròpies lleis i les seves institucions de govern. A Catalunya, per exemple, el rei no podia ordenar una llei ell sol; ho havia de fer amb l'acord de les Corts Catalanes. Els catalans no podien ésser enviats a guerrear fora de Catalunya sense l'aprovació de les seves Corts; Catalunya tenia la seva pròpia moneda, ..., en fi, no tenia res a veure amb Castella, fins al punt que els habitants dels respectius regnes s'anomenaven estrangers els uns als altres i existia una ambaixada catalana a Castella.

PRIMER INTENT D'IMPOSAR LA SOBIRANIA CASTELLANA: Guerra dels Segadors (1640-1654)

No podem oblidar el gran pes de Castella en aquell temps, ni tampoc com l'aristocràcia terratinent representada pel "Consejo de Castilla" anava fent causa comuna amb els interessos imperialistes de la monarquia radicada a Madrid, tendint pro-

gressivament a imposar el seu poder hegemònic.

Expressió d'aquesta política és, per exemple, el consell a Felip IV del Comte-Duc d'Olivares: "Tenga V.M. por el negocio más importante de su Monarquía el hacerse rey de España: quiero decir, Señor, que no se contente V.M. en ser rey de Portugal, de Aragón, de Valencia, Conde de Barcelona, sino que trabaje y piense por reducir estos reinos de que se compone España al estilo y leyes de Castilla."

Fruit d'aquesta política fou la guerra dels Segadors, revolta de la pagesia contra el poder senyorial ajudat pel rei que pretenia acabar amb les institucions democràtiques catalanes. Fracassà l'intent de Felip IV i Catalunya continuà independent.

LA PERDUA DE LA INDEPENDENCIA CATALANA: L'Onze de Setembre de 1714

Els exèrcits aliats francesos i espanyols del primer borbó, Felip V, a la Guerra de Successió, aconseguiren d'ocupar València (1707), el Principat (1714), Mallorca (1715).

El decret de Nova Planta de València (és a dir, d'ocupació) entre altres coses diu: "Por el justo derecho de conquista que de ellos han hecho últimamente mis armas... He juzgado por conveniente... reducir todos mis reinos de España, a la uniformidad de unas mismas leyes, usos, costumbres y tribunales, gobernándose igualmente todos por las leyes de Castilla..."

Es a dir, l'ocupació militar, el dret de conquesta és el que acaba amb les llibertats catalanes.

La derrota significà al mateix temps la de les forces progressives catalanes en benefici de l'alta noblesa aliada en bona part a Felip V. En la diada de l'Onze de Setembre commemorem la caiguda de Barcelona després de llarga i heroica resistència. Resumint, podem dir que la pèrdua de la guerra significà:

- L'entrada per primera vegada d'un exèrcit espanyol d'ocupació permanent.
- La subordinació de l'autoritat civil al Capità General.
- La supressió de totes les institucions polítiques i culturals catalanes (Generalitat, Govern de Catalunya, organització municipal, Universitat, etc.) i substitució d'aquestes institucions per unes altres configurades segons el model castellà, bandejant-ne l'ús del català.
- Pèrdua de la capacitat legislativa i del control econòmic, fiscal, judicial, duner i monetari propi i dependència dels aparells polítics castellans...
- Derrota de les forces progressives del Principat, és a dir, de la incipient burgesia mercantil en front dels grups senyorials.
- Derrota dels pagesos en front de les forces senyorials del País Valencià.
- Derrota també de les forces gremials i pageses mallorquines en front de la gran aristocràcia.

L'Onze de Setembre és, doncs, més que una dada històrica aïllada, el símbol de l'opressió nacional (econòmica, social, cultural i política) del poble català; significà la desposseïció de tots els instruments polítics adequats al desenvolupament de la societat catalana.

EL REDREÇAMENT DE CATALUNYA

El catalanisme burgès

La derrota militar i la repressió no pogueren impedir el desenvolupament de les forces productives de Catalunya i s'anà creant de mica en mica una burgesia mercantil i industrial. Al segle XIX aquesta burgesia intenta la creació d'un mercat espanyol per als seus productes, però ben aviat topa amb la contradicció de no disposar del poder polític que li permeti el seu lliure desenvolupament econòmic. Els interessos de la burgesia catalana topen amb els de l'aristocràcia terratinent espanyola, que encara té plenament el poder a les seves mans. Al segle XX la burgesia promou una política "regionalista" que li doni llibertat d'actuació a l'interior de Catalunya, però que no li faci perdre el mercat espanyol. Aquesta política és plena de contradiccions perquè, de fet, tan sols fa servir Catalunya per arrencar alguna concessió de Madrid, amenaçant tímidament amb la possibilitat "separatista", però reclamant l'ajuda del poder central per a reprimir el moviment obrer com en el cas de la Dictadura de Primo de Rivera. La principal consecució fou la Mancomunitat de les quatre diputacions catalanes, el 1914, presidides per Prat de la Riba, que durà fins la Dictadura.

El nacionalisme petit-burgès

La inconseqüència de la burgesia en el seu plantejament nacional i el seu caràcter progressivament reaccionari, va fer que la petita burgesia li arrabassés de les mans la bandera del nacionalisme català. Durant molts anys la lluita política a Catalunya fou intensa, Macià i d'altres dirigents polítics dirigiren un procés polític unes vegades radical (l'intent armat de Prats de Molló, 1926), d'altres vegades negociat (Pacte de Sant Sebastià, 1930) que culmina amb la proclamació de la República Catalana l'any 1931 i obliga el Govern Provisional de la República espanyola a pactar un Estatut d'Autonomia.

Aquest Estatut fou plebiscitat massivament pel poble català (1931) (naturals i immigrants) i finalment les Corts Constituents de la República espanyola l'aprovaren (1932) amb retalls molt importants, adulterant-lo i desnaturalitzant-lo en bona part, deixant ben clar que la sobirania de Catalunya corresponia al Parlament espanyol i no al poble de Catalunya tal com ho fixava l'Estatut del 1931, aprovat pel poble català, en el seu article 2, on diu: "El poder de Catalunya emana del poble i s'encarna en la Generalitat".

EL NACIONALISME POPULAR

Malgrat totes les limitacions, l'Estatut fou una arma important per al redreçament de les classes populars catalanes. Especialment la classe obrera accelerà la seva presa de consciència nacional perquè la lluita per la seva llibertat de classe es produïa no en un món abstracte i indeterminat, sinó en un País molt concret amb uns problemes específics a solucionar (que no eren els mateixos, per exemple, que els del camp andalús). Val a dir que aquest procés de presa de consciència nacional de la classe obrera no s'inicià en aquells moments, ja que era un fet que s'anava gestant amb força des de feia anys. Citem tan sols dues figures cabdals en aquesta línia: Francesc Layret i Salvador Seguí "El Noi del Sucre", ambdós vilment assassinats per la patronal als carrers de Barcelona.

L'ALÇAMENT FEIXISTA

La lluita per l'autèntica llibertat del poble de Catalunya avançava amb pas ferm. Fou de nou la força de les armes la que impedí la llibertat de les classes populars catalanes. L'aixecament feixista de l'any 1936 fou l'aliança entre els grans terratinents i financers espanyols amb l'alta burgesia catalana i basca, els quals s'alçaren per defensar els seus interessos econòmics, amb el pretext de defensar l'"España una, grande y libre", convertida per tots ells en el mite "sagrat" que, pel damunt de les diferències de classe i nacionals, s'havia de defensar (per defensar els seus interessos de classe, és clar).

La derrota de Catalunya, i concretament de les seves classes populars, pels exèrcits franquistes amb l'ajuda de l'Alemanya de Hitler i la Itàlia de Mussolini, significà la derrota de totes les aspiracions democràtiques del nostre poble.

El 5 d'abril de 1938 apareix al Boletín Oficial del Estado el decret abolint l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, que entre altres coses diu: "... La entrada de nuestras gloriosas armas en territorio catalán plantea el problema estrictamente administrativo... de restablecer un régimen de derecho público que, de acuerdo con el principio de la Patria, devuelva a aquellas provincias el honor de ser gobernadas en pie de igualdad con sus hermanas del resto de España..."

La repressió fou duríssima, i com a símbol de tots els assassinats per defensar Catalunya i la llibertat contra el feixisme, citarem només Lluís Companys, President de la Generalitat de Catalunya, afusellat a Montjuïc el 15 d'octubre de 1940.

LA LLUITA CONTRA L'OPRESSIO

Però la repressió no pogué acabar amb la lluita del poble de Catalunya per la seva llibertat. L'enemic havia acabat amb totes les llibertats democràtiques; s'implanta

el més cruel règim de sobreexplotació dels treballadors, la burgesia ha pogut xucar sense esforç els més abundosos beneficis d'uns obrers mancats d'un sindicat democràtic i representatiu i amenaçats sempre per les forces de la repressió. Les classes populars catalanes han vist expoliat el fruit del seu treball, tancades les seves possibilitats d'accés i creació de la cultura. Tan sols cal constatar, per exemple, la diferència entre el que extreu de Catalunya l'Estat espanyol amb els impostos i la mínima part que hi reinverteix, dedicant la diferència no a millorar la situació de la classe obrera i de la pagesia de la resta de l'Estat, sinó al manteniment d'unes forces de repressió i a l'enriquiment personal de l'oligarquia al poder, com ho demostra la constant immigració que rep Catalunya i la que surt cap a Europa, fruit de la misèria en què viuen els homes explotats pels terratinents castellans i andalusos.

LA CLASSE OBRERA IMMIGRADA

Diguem ara que el treballador immigrant forma part de la classe obrera catalana. I això, encara que avui no parli català ni tingui plena consciència de la realitat nacional catalana, la qual és molt difícil que posseeixi, mancada com està Catalunya dels mecanismes d'integració que posseeix qualsevol país normal: escola, mitjans de difusió, organitzacions polítiques i sindicals. Són catalans, doncs, tots aquells que viuen i treballen a Catalunya i que voluntàriament no es posen al costat dels opressors de la classe obrera i de Catalunya.

L'opressió nacional es manifesta també en l'opressió lingüística i cultural, a través de la prohibició de l'ús del català en els mitjans de comunicació de masses i en l'ensenyament, impartint uns coneixements que ignoren, quan no deformen, la realitat econòmica i social, la història, la llengua i la cultura catalanes. D'aquest aspecte qui en pateix més també són les classes populars, en especial la classe obrera, sobretot en els seus sectors immigrants, perquè no els permet o els dificulta la normal integració al país on han vingut a viure.

LA LLUITA, ARA

Podem dir que cada cop més són tots els sectors populars els que tenen una presència activa en la lluita: els estudiants i els ensenyants, els professionals i els intel·lectuals, la lluita als barris i a les comarques, certs sectors de l'Església, etc...

La lluita contra el règim franquista és cada dia més important. Encapçalada per la classe obrera amb la seva lluita constant i amb episodis tan destacats com la vaga de la SEAT l'any passat, en què la policia assassinà Antoni Ruiz Villalba.

Tot aquest procés de lluites, moltes vegades encara disperses, va donar un pas molt important el 7 de novembre de 1971 amb la celebració de la primera sessió de

1ª Assemblea de Catalunya, constituïda per més de 300 persones, representants de:

- CCFPC (Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya, integrada per: "Esquerra Republicana de Catalunya", "Front Nacional de Catalunya", "Moviment Socialista de Catalunya", "Partit Socialista Unificat de Catalunya", "Unió Democràtica de Catalunya")
- PSAN ("Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans")
- PORT ("Partido Obrero Revolucionario Troskista")
- PSOE ("Partido Socialista Obrero Español")
- "Bandera Roja"
- CC.OO. (Comissió Obrera Nacional de Catalunya)
- UGT ("Unión General de Trabajadores")
- "Bloc Català d'Estudiants"
- "Joventut Obrera de Front Nacional de Catalunya"
- "Joventut Comunista de Catalunya"
- Moviment Universitari de les següents Facultats de les Universitats Central i Autònoma: Periodisme, Aparelladors, Dret, Medicina, Farmàcia, Filosofia, Econòmiques, Enginyers, Ciències, A.T.S., Enginyers Terrassa.
- "Comunitats Cristianes de Base"
- "Representants d'Ambients Cristianes"
- "Grup de No Violents"
- "Comissions de Solidaritat"
- "Taula Rodona"
- "Assemblea Permanent d'Intel·lectuals Catalans"
- "Comissions de Barri"
- "Professors Universitat Central"
- "Professors Universitat Autònoma"
- "Grups Professionals: Periodistes, Metges, Advocats, Aparelladors, Arquitectes, Ensenyants, Cinema, Enginyers"
- C.A.E. ("Comitès d'Acció Ensenyants")
- Grups de Dones Democràtiques
- Representants de trenta-nou localitats o comarques.

en la qual aprovaren uns punts d'acord per a la lluita unitària contra el franquisme i els seus intents de continuisme amb la imposició de Juan Carlos com a rei.

Aquests punts són:

1. La consecució de l'amnistia general dels presos i exiliats polítics.
2. L'exercici de les llibertats democràtiques fonamentals: llibertat de reunió, d'expressió, d'associació —inclosa la sindical—, de manifestació i dret de vaga, que garanteixin l'accés efectiu del poble al poder polític i econòmic.
3. Restabliment provisional de les institucions i dels principis configurats a l'Estatut del 1932, com a expressió concreta d'aquestes llibertats a Catalunya i com a via per arribar al ple exercici del dret d'autodeterminació.
4. La coordinació de l'acció de tots els pobles peninsulars en la lluita democràtica.

Catalunya està avui a l'avantguarda del moviment popular unitari contra la dictadura dins l'Estat espanyol.

o o o o o

ELS PAISOS CATALANS SON UNA NACIO

Des de l'ocupació borbònica de Felip V, els Països Catalans no posseeixen un Estat propi perquè els ha estat impedit repetidament per la força de les armes, però això no treu que siguin una nació, és a dir: una comunitat de persones que viuen en un territori determinat, formada al llarg d'un procés històric, en la qual s'ha anat i es va formant un context de relacions econòmiques i socials específiques i, per tant, una cultura característica de la qual una de les seves manifestacions més evidents és la llengua. Una nació no és, doncs, tan sols una llengua o un tipus de relacions socials o unes estructures econòmiques determinades, sinó que el fet nacional comprèn tots aquests factors que van evolucionant i interrelacionant-se entre ells.

Cal no confondre el concepte d'Estat i el de nació, ja que l'Estat és només una estructura de govern sobre un territori determinat. Les fronteres d'un Estat poden coincidir o no amb els límits naturals d'una nació; l'estat pot comprendre en el si de les seves fronteres més d'una nació (és el cas de l'Estat espanyol) o poden haver-hi nacions dividides per la frontera entre dos Estats (és el cas dels Països Catalans).

ELS PAISOS CATALANS NECESSITEN UN ESTAT PROPI

Si bé una nació per existir no necessita de l'Estat, és evident que una nació que no es pugui governar amb les seves característiques i necessitats tendeix a despersonalitzar-se i, fins i tot, a desaparèixer. Pel que hem vist, és un error, doncs, que quan es faci referència als problemes de Catalunya, només parlem de l'opressió lingüística o cultural com, per exemple, la manca de llibertat en l'ús públic i oficial de la llengua catalana.

El problema dels Països Catalans no és cap altre que la impossibilitat que tenen els homes que viuen i treballen a cadascun dels Països Catalans de donar solucions als seus problemes, d'acord amb la seva realitat i les seves característiques pròpies. Per aconseguir-ho, cal que els Països Catalans tinguin els organismes de govern que calen per portar endavant aquesta tasca, és a dir, que la nació catalana disposi del seu propi Estat.

21
Els Països Catalans no poden resoldre els greus problemes econòmics, socials, culturals i, en darrer terme, polítics que tenen plantejats. I això no tan sols per la manca de les anomenades llibertats democràtiques, sinó també perquè els seus problemes són dirigits per uns centres de poder estranys als homes que hi viuen i hi treballen.

La lluita per la solució de qualsevol dels problemes avui presents a Catalunya és, doncs, una lluita nacional, en el sentit que només els catalans poden trobar les solucions als problemes, d'acord amb les seves característiques i necessitats.

LA LLIBERTAT DELS PAISOS CATALANS

Es evident que l'alta burgesia catalana està cada cop més lligada a les classes dominants de la resta de l'Estat espanyol i totes elles amb els monopolis internacionals i, per tant, no té cap interès per la llibertat dels Països Catalans.

Es la classe obrera i els altres sectors populars els que necessiten la llibertat dels Països Catalans per a poder construir la seva societat sobre unes bases nacionals i per acabar amb totes les formes d'explotació i opressió de l'home.

11 DE SETEMBRE DE 1972

Fem d'aquest Onze de Setembre una jornada de discussió i de lluita política. Organitzem al voltant d'aquesta diada discussions sobre els nostres problemes actuals, tant dels més generals com dels més concrets, problemes de la nostra empresa, de la nostra escola, del nostre barri, de la nostra comarca, per tal de promoure l'organització i la lluita de tots els qui patim les conseqüències de l'opressió nacional i de classe.

Adherim-nos a les accions que es convoquin aquests dies, molt especialment a aquelles que promogui l'Assemblea de Catalunya.

Països Catalans, setembre del 1972